

**Raport z badań przeprowadzonych w trakcie projektu
pn. „AKTYWNI W KULTURZE”,
realizowanego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury
„Dom kultury +. Inicjatywy lokalne 2017”.**

Projekt „Aktywni w kulturze” dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Dom Kultury +. Inicjatywy lokalne 2017

KALETY

CZĘŚĆ I – PODSTAWOWE DANE

1. POŁOŻENIE

Kalety leżą w południowej części Polski, na Górnym Śląsku, stanowią część województwa śląskiego i powiatu tarnogórskiego. Miasto rozciąga się w rozległej, płaskiej dolinie, wzdłuż rzeki Mała Panew. Usytuowane jest na trasie ważnych linii kolejowych łączących Śląsk z Wybrzeżem. Swoim zasięgiem obejmuje kilka dzielnic: Drutarnię, Jędrysek, Kuczów, Miotek, Mokrus, Truszczycę i Zieloną oraz leśny przysiółek Lubocz.

Łączna powierzchnia miasta wynosi 76,68 km², z czego około 85% tej przestrzeni stanowią użytki leśne. Stąd hasło promocyjne -"Leśny zakątek Śląska".

2. HISTORIA

Początki osadnictwa na terenie dzisiejszych Kalet wiążą się z powstaniem przemysłu hutniczego na Górnym Śląsku. Pierwsza wzmianka o kuźnicy– ognisku dymarskim na tym terenie pojawia się w dokumentach z 1365 roku. Hutnicze tradycje kultywowane były aż po wiek XIX, do momentu, kiedy powszechne zastosowanie w nowobudowanych zakładach przemysłowych znalazł skoksowany węgiel kamienny i produkcja stali w kuźnicach leśnych przestała być opłacalna.

Pod koniec XVIII do Kuczowa– wówczas największej miejscowości w okolicy– przybył Jan Koulhaas— przemysłowiec, innowator, właściciel kilku zakładów produkujących stal. Koulhaas kupił miejscową kuźnicę, potem zaś, w 1789 roku, na tzw. „Pustkowie Lubszeckim”, na zachód od Kuczowa, założył nową fabrykę pilników, łyżek, noży, widelców i guzików. Zakład ten oraz położony w pobliżu tartak, odkupione w połowie XIX w. przez hrabiów von Donnersmarck ze Świerklańca, stały się zaczątkiem nowej działalności gospodarczej, z której Kalety słynęły przez prawie cały wiek XX– Fabryki Celulozy i Papieru.

W 1922 roku, po powstaniach śląskich i plebiscycie, miejscowość przejęła polska administracja. Praca w fabryce przyciągała stopniowo nowych mieszkańców. Do Kalet przyłączano też, niegdyś samodzielne, okoliczne mniejsze jednostki administracyjne. Po II wojnie światowej, w roku 1951, Kalety uzyskały prawa miejskie. Fabryka przestała funkcjonować w roku 1994, zaś miasto rozpoczyna nową erę w swojej historii stawiając na promocję walorów swojego usytuowania jako „LEŚNY ZAKĄTEK ŚLĄSKA”.

Na terenie Kalet nie ma dziś większych zakładów przemysłowych. Lokalną gospodarkę napędzają małe, rodzinne firmy. Kilka z nich znalazło swoją siedzibę na terenie zlikwidowanych Kaletańskich Zakładów Celulozowo- Papierniczych. W mieście funkcjonują dwie szkoły podstawowe, dwa gimnazja i dwa przedszkola (w dzielnicy Miotek połączone w Zespół). W dawnych zabudowaniach szkolnych w Drutarni działa oddział Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Na wysokim poziomie stoi opieka zdrowotna- funkcjonują trzy przychodnie zdrowia, a także stacja pogotowia ratunkowego. Wkrótce swoje podwoje otworzą dwa Domy Spokojnej Starości.

Leśne usytuowanie Kalet przyciąga turystów. Mogą oni skorzystać z ofert trzech ośrodków wypoczynkowych działających nad jeziorkami w dzielnicy Zielona. Z myślą o gościach oraz własnych mieszkańcach miasto stale zwiększa swoją atrakcyjność rekultywując parki, wytyczając i oznaczając szlaki rowerowe i ścieżki do joggingu oraz uprawiania nordic- walking. M.in. w tym też celu w roku bieżącym wyremontowano oraz wzbogacono infrastrukturę stadionu miejskiego. Wspólnie z pięcioma ościennymi gminami w 2013 roku otwarto przebiegający przez Kalety około 150 km szlak „Leśno Rajza”. Regularnie organizuje się rajdy rowerowe oraz imprezy biegowe.

Kalety posiadają dwa miasta partnerskie: Vitkov (Republika Czeska) oraz Ustroń. W 2013 roku miasto rozpoczęło procedurę kandydacką do Stowarzyszenia Cittaslow. Oficjalny certyfikat członkowski otrzymało na VII Zgromadzeniu Ogólnym w Holandii, dnia 21 czerwca 2014 r.

3. DEMOGRAFIA

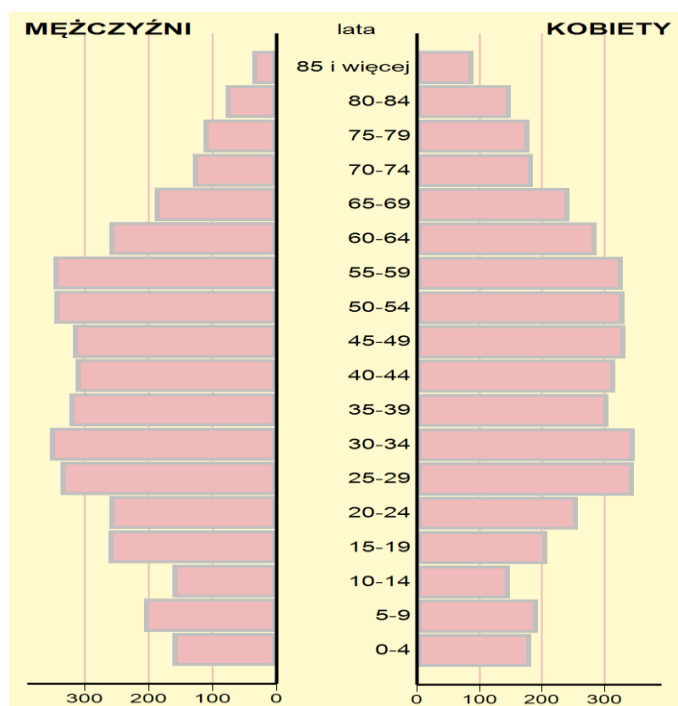
W Kaletach na stałe zamieszkuje 8895 osób, co stanowi 113 osób na 1 km².

Wybrane dane demograficzne*

Dane	Kalety	Powiat tarnogórski
Liczba mieszkańców	8895	138837
Kobiety na 100 mężczyzn	106	106
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1328	23217
Ludność w wieku produkcyjnym	5631	87012
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1936	28608

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,5	59,6
Pracujący na 1000 ludności	71	225
Przyrost naturalny	-29	-238
Saldo migracji ogółem	4	314
Udział osób korzystających z pomocy społecznej (%)	7,0	4,8

Ludność Kalet wg płci i wieku*

*Dane wg GUS w Katowicach

CZĘŚĆ II – DIAGNOZA POTRZEB KULTURALNYCH MIESZKAŃCÓW KALET

1. WPROWADZENIE

Badanie potrzeb kulturalnych mieszkańców Kalet zostało zrealizowane w 2017 roku w ramach projektu pn. „Aktywni w kulturze” dofinansowanego przez Narodowe Centrum Kultury w ramach programu „Dom Kultury +. Inicjatywy lokalne 2017”. Przeprowadzono je, aby dowiedzieć się, jakie są potrzeby mieszkańców, czego oczekują oni ze strony MDK, co zrobić, by MDK mógł sprostać tym oczekiwaniom, więcej – jak rozbudzać potrzeby mieszkańców i subtelnie je kształtować.

Badanie zostało przeprowadzone przez zaangażowanych przez Miejski Dom Kultury w Kaletach firmę Media, Art & Business oraz specjalistów, mających wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu instytucjami kultury i w realizacji dużych projektów społeczno-kulturalnych.

©Media, Art & Business

Spośród mieszkańców Kalet wytypowano trzy grupy docelowe, z którymi przeprowadzono warsztaty/spotkania, kończące się dyskusjami fokusowymi oraz przeprowadzono badanie ankietowe z udziałem ogółu mieszkańców Kalet. Zebrany został obszerny materiał, który obrazuje, w jaki sposób zaspokajane są obecnie potrzeby kulturalne kalecian oraz - co istotne - także jakie są oczekiwania respondentów. Badanie stanowi nieocenione źródło wiedzy, w jaki sposób kształtować ofertę kulturalną i coraz doskonalej służyć mieszkańcom, ku większemu ich zadowoleniu. By Miejski Dom Kultury tętnił życiem, sale w czasie imprez były pełne i by wychodzący z nich widzowie byli zadowoleni z tego, co przeżyli i czego doświadczyli.

Potrzeby ludzkie to przejaw zależności człowieka od otoczenia. Część z nich ma charakter obiektywny. Potrzeby obiektywne pociągają za sobą kształtowanie się potrzeb subiektywnych. Takim rodzajem potrzeb są potrzeby kulturalne, będące wyrazem zależności człowieka od wytworów kultury materialnej, ale także wytworów kultury duchowej.

Potrzeby subiektywne kształtowane są przez wiele czynników w procesie socjalizacji, takich jak otoczenie, poziom życia, kontakty z ludźmi z różnych środowisk, miejsce zamieszkania, poglądy. Często osoby pozornie podobne do siebie mają zupełnie inne potrzeby związane z kulturą czy sztuką. Potrzeby kulturalne, które Abraham Harold Maslow, amerykański psycholog, autor teorii hierarchii potrzeb, określił jako potrzeby wyższego rzędu. Charakteryzują się tym, że pojawiają się z reguły w późniejszej fazie rozwoju, zaś ich zaspokojenie stanowi ważny element w procesie rozwojowym człowieka i prowadzi do pożądanych, subiektywnych skutków, takich jak głębsze szczęście, pogoda ducha itp. Ważne jest to, że pojawienie się potrzeb wyższego rzędu, w tym potrzeb kulturalnych, jest uwarunkowane wcześniejszym zaspokojeniem potrzeb niższego rzędu, jak potrzeba mieszkania czy pożywienia. Człowiek realizuje swoje potrzeby kulturalne poprzez fizyczny kontakt z materialnymi nośnikami treści i wartości kulturalnych, takimi jak książka, obraz, rzeźba – nabywa je, wypożycza, czyta, słucha, ogląda, gromadzi. Drugim kanałem odbioru kultury jest uczestnictwo w działalności placówek, instytucji i obiektów kulturalnych, takich jak kina, teatry, opery, filharmonie, wystawy, muzea, domy kultury, itp., ale także to, co umożliwia współczesna technika – korzystanie z mediów – telewizji, radia, płyt DVD, internetu.

A. CEL BADANIA

Głównym celem badania było zidentyfikowanie potrzeb kulturalnych mieszkańców Kalet i wpływu Miejskiego Domu Kultury na ich zaspokojenie.

Badanie miało umożliwić określenie pewnych potrzeb kulturalnych mieszkańców Kalet oraz wpływu na ich zaspokojenie poprzez Miejski Dom Kultury w Kaletach. Jednocześnie analiza danych ma pomóc w odkryciu barier utrudniających MDK spełniania swojej roli, a także skonkretyzowaniu działań podczas budowania oferty, która w większym stopniu zaspokoiliby potrzeby kulturalne mieszkańców Kalet.

B. KWESTIONARIUSZ BADANIA ANKIETOWEGO

W kwestionariuszu wykorzystanym w badaniu ankietowym można wyodrębnić dwie części. Pierwsza daje nam odpowiedź na pytanie czy mieszkańcy Kalet korzystają z oferty Miejskiego Domu Kultury, jak często to czynią i czy dostrzegają jakieś bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają korzystanie z tej oferty. Druga część daje nam odpowiedź na pytanie jakie typy działań MDK są preferowane i najbardziej pożądane przez mieszkańców Kalet. Pytania ankietowe w większości miały charakter zamknięty i pozwalały na wybór, w zależności od

pytania, jednej lub kilku odpowiedzi. W ankiecie zamieszczono również jedno pytanie otwarte, pozwalające badanemu na przedstawienie własnych sugestii odnośnie oferty MDK.

C. UCZESTNICY BADANIA

Respondentami w badaniu byli mieszkańcy miasta i gminy Kalety, reprezentujący różne grupy wiekowe i płci.

Wytypowaliśmy trzy grupy mieszkańców Kalet, przedstawicieli których uczestniczyli w warsztatach/spotkaniach i dyskusjach fokusowych:

- seniorzy 60+
- dzieci i młodzież
- osoby wykluczone z uczestnictwa w kulturze ze względów finansowych.

Badanie ankietowe było dostępne dla wszystkich mieszkańców Kalet, którzy mieli możliwość pobrania specjalnie przygotowanej ankiety ze strony internetowej MDK oraz w wersji papierowej w siedzibie MDK oraz w Urzędzie Miasta Kalety.

2. NARZĘDZIA BADAWCZE POTRZEB KULTURALNYCH MIESZKAŃCÓW KALET

Badanie potrzeb kulturalnych mieszkańców Kalet przeprowadzono z zastosowaniem dwóch technik badawczych:

- warsztaty/spotkania z wytypowanymi grupami mieszkańców, połączone z dyskusją fokusową;
- badanie ankietowe z zastosowaniem specjalnie przygotowanych kwestionariuszy/ankiet.

A. Warsztaty/spotkania z wytypowanymi grupami mieszkańców, połączone z dyskusją fokusową.

Badanie rozpoczęliśmy od wytypowania trzech grup docelowych spośród mieszkańców Kalet, a następnie przeprowadziliśmy rekrutację osób do każdej z wytypowanych grup docelowych. W ten sposób nawiązaliśmy współpracę z 60 osobami, po 20 osób w każdej grupie. Kolejnym krokiem było przeprowadzenie czterodniowych warsztatów/spotkań z członkami każdej grupy docelowej, zakończone każdorazowo dyskusją fokusową:

- 03.04.2017r. – osoby wykluczone z udziału w życiu kulturalnym ze względów materialnych;

- 04.04.2017r. – dzieci i młodzież;

- 05.04.2017r. – seniorzy 60+;

- 05.05.2017r. – warsztaty z udziałem

wszystkich wytypowanych grup docelowych;

- szkolenie z zasad składania propozycji własnych inicjatyw kulturalnych, które będą realizowane w II etapie projektu;
- szkolenie z zasad myślenia projektowego i logiki projektowej.

Intensywne warsztaty oraz dyskusje fokusowe pozwoliły zebrać bogaty materiał, który posłużył do opracowania diagnozy następujących czynników, mających decydujące znaczenie dla rozwoju życia kulturalnego w Kaletach.

B. BADANIE ANKIETOWE

Informacje zebrane podczas warsztatów i dyskusji fokusowych, uzupełniło badanie ankietowe. Do przeprowadzenia badania opracowano kwestionariusz/ankietę (załącznik Nr 1 do niniejszego opracowania), zawierającą następujące pytania:

1. Czy korzysta Pan/Pani z oferty MDK w Kaletach?
(pytanie zamknięte, dające możliwość wyboru jednej z dwóch odpowiedzi - TAK lub NIE)
2. Jeśli NIE to dlaczego?
(pytanie otwarte)
3. Jak ocenia Pan/Pani ofertę MDK w Kaletach? (dla korzystających z oferty MDK)
(pytanie zamknięte dające możliwość wyboru jednej z pięciu zaproponowanych odpowiedzi)
4. Jak często korzysta Pan/Pani z oferty MDK w Kaletach? (dla korzystających z oferty MDK)
(pytanie zamknięte dające możliwość wyboru jednej z pięciu zaproponowanych odpowiedzi)
5. Czy dostrzega Pan/Pani jakieś bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają Panu/Pani korzystanie z oferty MDK w Kaletach?
(pytanie zamknięte, dające możliwość wyboru nieograniczonej ilości odpowiedzi, spośród siedmiu zaproponowanych)

6. Jakie typy działań MDK są przez Pana/Panią najbardziej pożądane?
(pytanie zamknięte, dające możliwość wyboru nieograniczonej ilości odpowiedzi, spośród pięciu zaproponowanych)
7. Czego nie było jeszcze w MDK w Kaletach, a Pana/Pani zdaniem powinno się pojawić?
(pytanie otwarte – ewentualne uzupełnienie do pytania Nr 6)

Ostatnie pytanie było pytaniem ewaluacyjnym, w którym zwróciliśmy się z prośbą o podanie informacji, skąd respondenci dowiedzieli się o projekcie i warsztatach „Aktywni w kulturze”.

Analiza danych zebranych w badaniu ankietowym, zostanie przedstawiona w dalszej części niniejszego opracowania.

3. DIAGNOZA POTRZEB KULTURALNYCH MIESZKAŃCÓW KALET

A. Miejski Dom Kultury w Kaletach - dotychczasowa działalność

MDK prowadzi następujące sekcje:

- orkiestra dęta
- chór „Sonata”
- sekcja wokalna dla młodzieży
- sekcja wokalna dla dzieci „Mała Mi”
- sekcja szachowa
- sekcja skata
- sekcja wędkarska
- taniec towarzyski
- aerobik

Ponadto MDK organizuje gościnne koncerty i spektakle teatralne. Organizuje też imprezy okolicznościowe (finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, imprezy andrzejkowe, bale sylwestrowe, noc świętojańska, wieczory poetyckie, itp.). Największymi imprezami organizowanymi przez MDK są coroczne Dni Kalet oraz Festiwalu Miast Cittaslow, którego pierwsza edycja odbyła się w maju 2017r.

Jednym z najistotniejszych aspektów działalności MDK jest współpraca z nieformalnymi grupami działającymi w Kaletach, których działalność jest oddolną inicjatywą mieszkańców Kalet. Są to przede wszystkim:

- grupa plastyczna „Inspiracje”
- grupa poetycka
- grupa tańca rock’n rolowego i boogie woogie „Rock Time”
- grupa mażorettek „Ines”
- klub seniora „Senior Wigor”
- Stowarzyszenie Kulturalne.

Należy nadmienić, że grupy te odnoszą znaczące sukcesy nie tylko w skali lokalnej, ale również regionalnej i ogólnopolskiej. MDK udostępnia im bezpłatnie pomieszczenia niezbędne do organizacji zajęć i prowadzenia działalności oraz służy pomocą organizacyjną.

Przy Miejskim Domu Kultury w Kaletach funkcjonuje też biblioteka, dysponująca bogatym i różnorodnym księgozbiorem, całkowicie zaspokajając potrzeby mieszkańców miasta.

MDK, oprócz imprez i działań o charakterze społecznym organizowanych w swojej siedzibie przy ul. Lublinieckiej 2, prowadzi również zajęcia dla dzieci w świetlicy w Drutarni, oraz liczne imprezy plenerowe (festyny w poszczególnych dzielnicach Kalet, zawody sportowe, letnie kino

plenerowe, itp.). Jest też administratorem plaży nad jeziorem w Zielonej i prowadzi wypożyczalnię sprzętu wodnego i rowerów trekkingowych.

B. MOCNE STRONY MDK

Uczestnicy warsztatów i dyskusji fokusowych, wskazali następujące mocne strony MDK:

- osoba Dyrektora
Pan Marian Lisiecki jest jedyną osobą zatrudnioną na umowie o pracę w MDK. Oprócz niego pracuje tam tylko 5 instruktorów, zatrudnionych na podstawie umowy zlecenie. Powoduje to, że jednoosobowo prowadzi zarówno wszystkie prace administracyjne, jak i zajmuje się prowadzeniem działalności statutowej i organizacją wszystkich imprez, zarówno w siedzibie MDK, jak również poza nią, odnosząc w tym zakresie w zdecydowanej większości sukcesy.
- bogata oferta dla mieszkańców Kalet (sekcje, kółka zainteresowań, imprezy)
- dobry kontakt z mieszkańcami Kalet.

C. BARIERY UTRUDNIAJĄCE DZIAŁALNOŚĆ MDK (największe problemy, co można poprawić)

- Baza lokalowa
Miejski Dom Kultury w Kaletach dysponuje bardzo skromną bazą lokalową. Dysponuje jedynie dużą salą wielofunkcyjną oraz niewielką salą konferencyjną. Sala wykorzystywana jest to do prowadzenia zajęć praktycznie przez wszystkie sekcje działające w MDK oraz do organizacji imprez. Powoduje to, że wymaga ciągłej adaptacji i dostosowywania do specyfiki poszczególnych zajęć. Stwarza to duże problemy organizacyjne. Jest też jedyną przestrzenią w MDK, która daje możliwość prowadzenia wszelkich zajęć ruchowych (taniec, aerobik) oraz prób orkiestry, grup wokalnych i chóru. Wszystko to w połączeniu z imprezami (koncerty, spektakle, kino, itp.) powoduje, że jest ona intensywnie eksploatowana. Powoduje to problemy z ustaleniem stałych terminów udostępnienia jej grupom nieformalnym działającym w Kaletach (grupa Rock Time, mażoretki). Utrudnia to w znacznym stopniu treningi tych grup i wzrost ich poziomu technicznego i artystycznego. Często prowadzi też do napięć na linii MDK – społeczność lokalna. Ponadto scena będąca częścią sali nie spełnia praktycznie żadnych kryteriów nowoczesnych przestrzeni do prezentacji koncertów czy spektakli. Jej rozmiary pozwalają jedynie na prezentacje małych form teatralnych, które nie wymagają zaangażowania dużych środków inscenizacyjnych. MDK dysponuje nowoczesnym sprzętem nagłośnieniowym, jednak praktycznie pozbawiona jest możliwości realizacji światła podczas koncertów czy spektakli, co jest niezwykle istotne we współczesnych produkcjach teatralnych, gdzie światła niejednokrotnie pełnią rolę scenografii. Brak jest nowoczesnych, różnorodnych reflektorów, mostów i sztankietów oświetleniowych, regulatorów napięcia pozwalających na realizację światła w systemie DMX i stosownego okablowania. Zmusza to Dyрекcję MDK do korzystania każdorazowo z usług specjalistycznych firm zewnętrznych, co zwiększa koszty organizacji imprez. Scena nie posiada też właściwego zaplecza (garderoby i pomieszczenia socjalne).
Oprócz wyżej opisanej sali wielofunkcyjnej, MDK dysponuje jeszcze tylko jedną niewielką salą, która może pełnić funkcje sali konferencyjnej i być miejscem spotkań lub działań nie wymagających aktywności ruchowej.
- Utrudniony dostęp do MDK ze względów komunikacyjnych.

Kalety to miejscowość o niewielkiej liczbie mieszkańców (poniżej 10 000), jednak jej dzielnice rozrzucone są na znacznej powierzchni miasta. Słabo rozwinięta komunikacja miejska, stwarza mieszkańcom problemy z dotarciem na imprezy i zajęcia organizowane przez MDK oraz powrót do domów po ich zakończeniu.

- **Struktura zatrudnienia w MDK**

W miejskim Domu Kultury w Kaletach zatrudniona jest tylko jedna osoba na zasadzie umowy o pracę – Dyrektor. Spoczywają na nim wszystkie obowiązki administracyjne, prowadzenie działalności statutowej, organizacja i realizacja działań kulturalnych ważnych dla miasta (Dni Kalet, Festiwal Miast Cittaslow) oraz prowadzenie działań rekreacyjnych na rzecz mieszkańców i coraz liczniejszej rzeszy tzw. turystów weekendowych (ośrodek wodny w Zielonej – wypożyczalnia sprzętu wodnego i rowerów trekkingowych). Bardzo duża liczba obowiązków powoduje, że działalność MDK skupia się przede wszystkim na prowadzeniu własnych działań, co z kolei skutkuje nieprzykładaniem należytej uwagi inicjatywom oddolnym, zgłaszanym przez członków lokalnej społeczności. Rozwiązaniem było by zatrudnienie dodatkowego pracownika, zajmującego się współpracą z bardzo kreatywną lokalną społecznością i prowadzącego realizację projektów społecznych.

- **Środki finansowe**

Miejski Dom Kultury w Kaletach, jak większość podobnych instytucji kultury, boryka się z problemami finansowymi. Źródłami dochodów są dotacja celowa Urzędu Miasta, dochody własne oraz niewielkie przychody związane ze sponsoringiem niektórych imprez. Środki te są wystarczające na pokrycie kosztów administracyjnych (w tym kosztów płac), utrzymanie i konserwację siedziby MDK oraz prowadzenie własnej działalności statutowej. Brakuje środków na realizację projektów społecznych, będących inicjatywą oddolną lokalnej społeczności. Problem ten można rozwiązać poprzez pozyskiwanie środków na ten cel ze źródeł zewnętrznych, poprzez udział w konkursach ofert na realizację zadań ze środków publicznych (np. Urząd Marszałkowski, Powiat), konkursach o dofinansowanie ze środków ministerstw (np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – programy operacyjne Ministra, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – FIO, ASOS), konkursach o dofinansowanie projektów społecznych i edukacyjnych organizowanych przez różnego rodzaju organizacje i instytucje (np. NCK, FRSE, Fundacja im. S. Batorego, itp.). Lecz aby osiągnąć zamierzony efekt, tj. skutecznie aplikować o uzyskanie dotacji, niezbędne jest doświadczenie i duża wiedza z zakresu myślenia projektowego (thinking design) i logiki projektowej. W związku z tym niezbędne jest zatrudnienie lub nawiązanie współpracy na innych zasadach z doświadczonym fundreiserem.

- **Słaba współpraca ze szkołami**

Według opinii reprezentatywnej grupy lokalnej społeczności Kalet, uczestników warsztatów i dyskusji fokusowych, MDK nie współpracuje w zadawalającym wymiarze z miejscowymi szkołami. Nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami takimi jak Domy Kultury i szkoły każdorazowo przynosi bardzo dobre rezultaty. Wprowadza dzieci i młodzież w świat kultury i jest istotnym elementem polityki budowania widowni. W przypadku Kalet współpraca taka mogła by przynieść dodatkowe korzyści. Możliwe byłoby wykorzystanie sal, którymi dysponują szkoły (sale gimnastyczne, świetlice, itp.) do prowadzenia własnych zajęć MDK lub udostępnienia ich grupom nieformalnym, z którymi

MDK współpracuje. Pozwoliłoby to chociażby częściowo rozwiązać problemy lokalowe przedstawione powyżej.

- Brak współpracy w miastami partnerskim – Vitkov (Czechy), Ustroń
Według uczestników warsztatów i dyskusji fokusowych, w ostatnich latach daje się zauważyć zanik współpracy pomiędzy Kaletami i miastami partnerskimi – Vitkovem w Czechach i Ustroniem. Zintensyfikowanie tej współpracy w sferze kultury, mogłoby przyczynić się do wzbogacenia oferty kulturalnej miast partnerskich oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk. Pierwszy krok w tym zakresie został już uczyniony. W sierpniu 2017r. z inicjatywy Fundacji Społeczno-Kulturalnej „Gloria Cultura”, zostanie zrealizowany w Kaletach polsko-czeski projekt wymiany młodzieży, w przygotowanie którego zaangażowali się Burmistrz Kalet i Starosta Vitkova oraz Dyrektora MDK w Kaletach

D. POTENCJAŁ LUDZKI

W trakcie warsztatów i dyskusji fokusowych poproszono również uczestniczących w nich przedstawicieli lokalnej społeczności o wskazanie znanych osób urodzonych lub związanych z Kaletami, które mogłyby pomóc w rozwoju kultury w Kaletach, lub wspomóc działania promocyjne w tej dziedzinie. Wskazano następujące osoby:

- Piotr Polk – aktor
- p. Baranowska – śpiewaczka operowa, solistka opery w Hamburgu i Poznaniu
- Leon Nowak – muzyk, Filharmonia Śląska
- Marek Bielecki – aktor
- Józef Kalinowski – wybitny matematyk
- Marcin Pańta – artysta malarz
- Arkadiusz Milik – piłkarz (częsty uczestnik obozów w Zielonej)
- członkowie grupy plastycznej „Inspiracje”
- Małgorzata Brol - pisarka
- Adolf Cogiel – artysta rzeźbiarz

E. POTENCJAŁ MIEJSCA

W trakcie warsztatów i dyskusji fokusowych dyskutowano również na temat miejsc położonych na terenie Kalet, które mają duży potencjał do organizacji imprez kulturalnych poza siedzibą Miejskiego Domu Kultury. Za najlepsze uznano:

Plac Zjednoczenia

Mały Rynek

Ichtiopark

Stadion Miejski

Zielona

pałac myśliwski Donnersmarcków wraz z otaczającym go parkiem

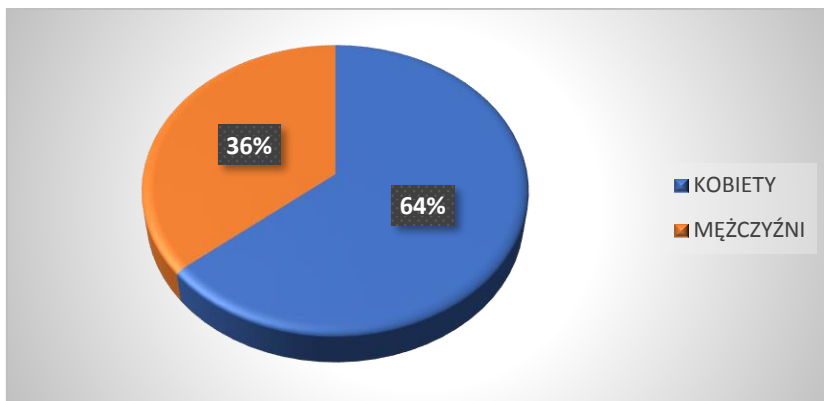
F. ANALIZA DANYCH Z BADANIA ANKIETOWEGO

Badanie ankietowe przeprowadzono w maju 2017r. z udziałem mieszkańców Kalet. Do jego przeprowadzenia opracowano stosowną ankietę, wzór której stanowi

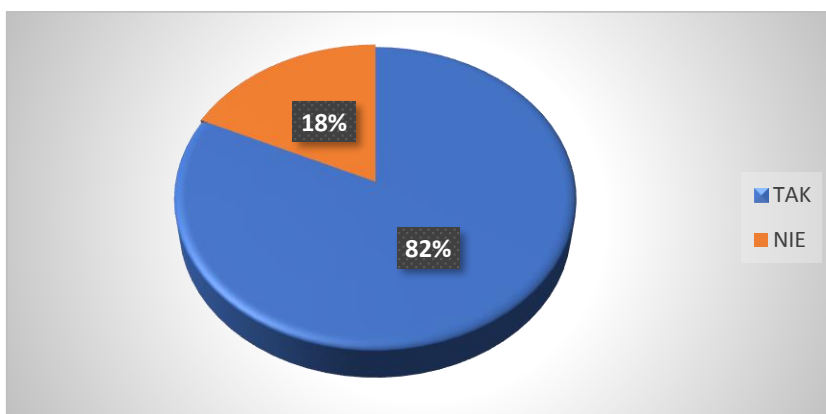
załącznik Nr 1 do niniejszego opracowania. Ankiety można było pobrać w wersji elektronicznej ze strony internetowej Miejskiego Domu Kultury w Kaletach oraz w wersji papierowej w siedzibie MDK oraz w Urzędzie Miasta Kalety.

W trakcie badania wpłynęło 105 wypełnionych ankiet, z czego 18 nie ma wartości badawczej (niewłaściwie wypełnione). Ostatecznie przeanalizowano dane z 87 ankiet.

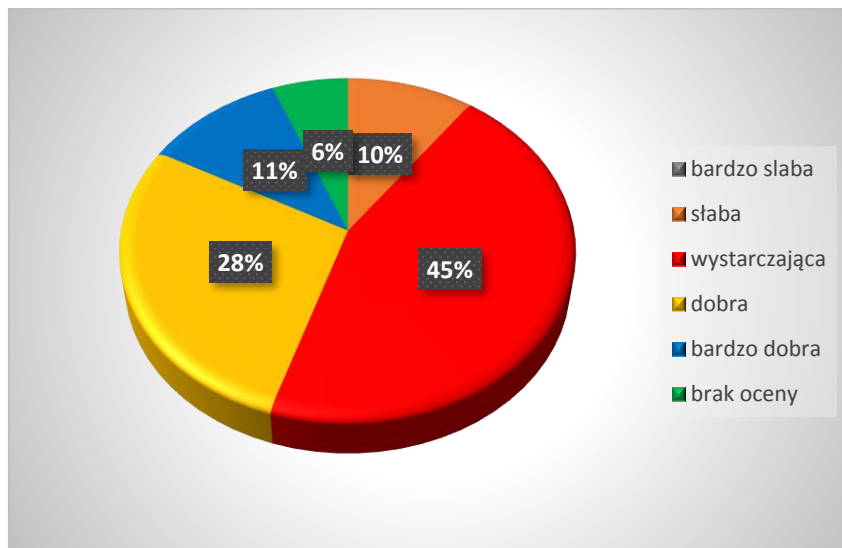
- W badaniu wzięło udział 56 kobiet i 31 mężczyźn.

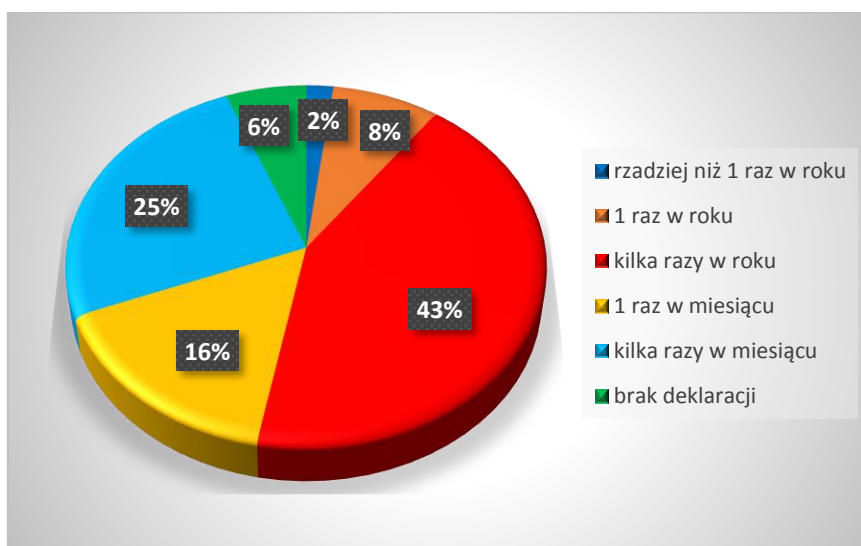
- **Pytanie: Czy korzysta Pan/Pani z oferty MDK w kaletach?**

- **Pytanie: Jak ocenia Pan/Pani ofertę MDK w Kaletach?**

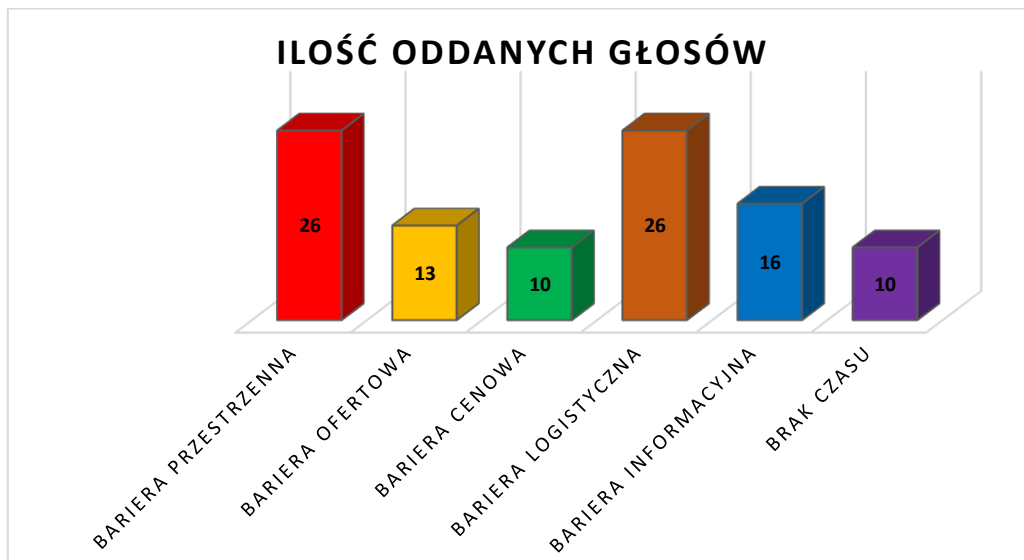
➤ **Pytanie: Jak często korzysta Pan/Pani z oferty MDK w Kaletach?**

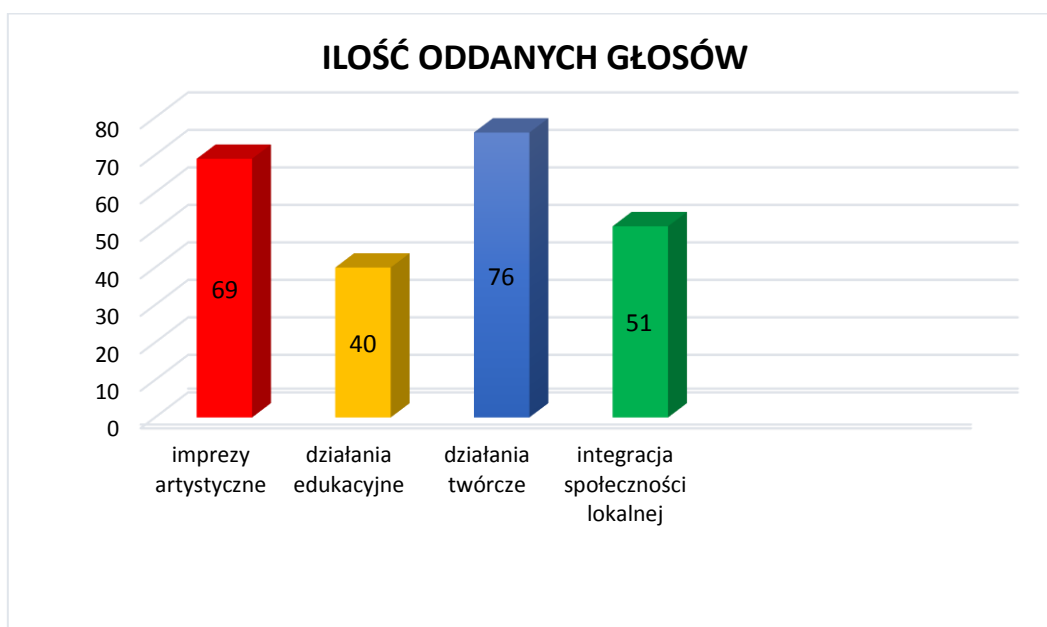
➤ **Pytanie: Czy dostrzega Pan/Pani bariery, które utrudniają lub uniemożliwiają korzystanie z ofert Miejskiego Centrum Kultury w Kaletach?**

Pytanie miało charakter zamknięty. Dano respondentom 6 propozycji odpowiedzi na zadane pytanie. Respondenci mieli możliwość wyboru nieograniczonej ilości odpowiedzi, czyli każda z proponowanych odpowiedzi mogła otrzymać maksymalnie 87 głosów. Umożliwiono również respondentom wskazanie innych barier, które utrudniają lub uniemożliwiają korzystanie z ofert Miejskiego Centrum Kultury w Kaletach, poza zaproponowanymi przez autorów ankiety. Respondenci wskazali następujące bariery:

- finanse – brak środków w budżecie MDK na działania społeczne;
- lokalowe – zbyt mało sal w siedzibie MDK;
- niedostateczna promocja imprez;
- opieka nad własnymi dziećmi lub wnukami.

➤ **Pytanie: Proszę zaznaczyć, jakie typy działań MDK są przez Pana/Panią najbardziej pożądane.**

Pytanie miało charakter zamknięty. Dano respondentom do wyboru 4 propozycje działań MDK. Respondenci mieli możliwość wyboru nieograniczonej ilości odpowiedzi, czyli każda z propozycji mogła otrzymać maksymalnie 87 głosów. Umożliwiono również respondentom wskazanie innych typów imprez, które są przez nich oczekiwane w ofercie Miejskiego Centrum Kultury w Kaletach, poza zaproponowanymi przez autorów ankiety. Respondenci wskazali następujące rodzaje imprez:

- spotkania dla kobiet,
- kino stacjonarne,
- gimnastyka/zajęcia ruchowe dla seniorów,
- uniwersytet trzeciego wieku,
- warsztaty tańca,
- różnego rodzaju kursy,
- nauka gry na instrumentach dla dzieci,
- kółko teatralne,

- regularne spotkania z Dyrektorem w celu omówienia potrzeb i oczekiwań społecznych.

G. WNIOSKI / REKOMENDACJE

- Jednym z największych problemów Miejskiego Domu Kultury w Kaletach, jest skromna baza lokalowa, przez co często niemożliwe jest pogodzenie potrzeb sekcji prowadzonych przez MDK i grup nieformalnych współpracujących z MDK. Dotyczy to przede wszystkim grupy tańca rock'n'rolowego i boogie woogie *Rock Time*, grupy mażoretek *Ines* i grupy plastycznej *Inspiracje*. Sytuacja ta znacząco wpływa na rozwój MDK, podejmowanie przez niego nowych inicjatyw społecznych, integrowanie lokalnego środowiska artystycznego i rozwój lokalnych talentów. Dla rozwoju artystów zajmujących się sztuką performatywną oraz sztuką wizualną, jak szeroko rozumiana sztuka taneczna, malarstwo czy rzeźba, niezbędne jest stałe i systematyczne podnoszenie umiejętności technicznych. Aby to było możliwe, potrzebują odpowiednio wyposażonych przestrzeni – studio taneczne, pracownia, itp. Stworzenie takich warunków ww. grupom działającym w Kaletach, w obecnej sytuacji jest niemożliwe. Rozwiązaniem mogłoby być włączenie tych grup nieformalnych w struktury MDK i przekształcenie ich w oficjalne sekcje. Można by wówczas zmodyfikować grafik zajęć w MDK w taki sposób, aby każda z tych grup mogła prowadzić zajęcia w stałych terminach i godzinach, co znacznie poprawiłoby ich sytuację. W przypadku grup *Rock Time* i *Ines*, dobrym rozwiązaniem wydaje się też możliwość prowadzenia ich treningów i prób w salach poza siedzibą MDK, np. w salach lokalnych szkół. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku grupy plastycznej *Inspiracje*. Do działalności tej renomowanej już grupy, konieczne jest posiadanie własnej pracowni, w której mogliby tworzyć i przechowywać swoje prace i narzędzia (sztalugi, blejtramy, farby, pędzle, itp.). Utworzenie takiej pracowni w siedzibie MDK jest niemożliwe. Rozwiązaniem mogłoby być adaptowanie na ten cel odpowiedniego pomieszczenia będącego w zasobach gminnych (np. mieszkanie pustostan do remontu). Każde z tych rozwiązań byłoby łatwiejsze do zrealizowania w sytuacji, gdyby grupy te działały jako oficjalne sekcje MDK. Możliwe byłoby wtedy również, w miarę możliwości MDK, dofinansowanie działalności tych grup. Należy pamiętać, że Miejski Dom Kultury jest instytucją kultury działającą w sferze finansów publicznych.
- Na podstawie przeprowadzonego badania można stwierdzić, że działalność Miejskiego Domu Kultury w Kaletach jest satysfakcjonująca dla lokalnej społeczności. Z oferty MDK korzysta 82% uczestników badania, z czego 53% przynajmniej 1 raz w miesiącu, a 73% uważa jego ofertę za dobrą lub bardzo dobrą. Wydaje się jednak, że bardzo trudny będzie jego dalszy rozwój przy zachowaniu obecnej struktury. Kalety są miejscowością o dużym potencjale społecznym i dużej aktywności społecznej w zakresie działań o charakterze kulturalnym, który musi zostać wykorzystany. Powinno być to częścią misji Miejskiego Domu Kultury. Wymaga to zarówno nakładu pracy jak i środków finansowych. Obecnie całą działalność MDK organizuje i prowadzi jednoosobowo Dyrektor. W tej sytuacji podejmowanie nowych inicjatyw, a zwłaszcza oddolnych inicjatyw lokalnej społeczności, nie może być skuteczne. Dobrym rozwiązaniem byłoby zatrudnienie dodatkowej osoby, która by odpowiadała za współpracę z lokalnymi liderami, aktywizowała lokalną społeczność do podejmowania inicjatyw społeczno-kulturalnych, koordynowała realizację tych inicjatyw i pozyskiwała fundusze ze źródeł

zewnątrznych na realizację projektów społecznych. Przy tym zakresie obowiązków, osoba ta powinna posiadać duże doświadczenie w zakresie realizacji projektów i fundreisingu, a zwłaszcza doskonale znać zasady myślenia projektowego (thinking design) i logiki projektowej, co jest niezbędne do skutecznego aplikowania o fundusze w konkursach grantowych. Osoba ta mogłaby również współpracować z lokalnymi grupami nieformalnym w zakresie sformalizowania ich działalności i pomagać w powoływaniu przez nie do życia różnych form organizacji pozarządowych (fundacja, stowarzyszenie, itp.), a następnie prowadzić systematyczne szkolenia i warsztaty z fundreisingu. Rozwiązanie takie z pewnością w znacznym stopniu przyczyni się do aktywizacji społeczności lokalnej, zwiększy ilość realizowanych oddolnych inicjatyw społecznych i doprowadzi do rozwoju Miejskiego Domu Kultury. Jednak najważniejszym efektem takiego rozwiązania, może być wykreowanie lokalnych liderów. Prowadząc badania stwierdziliśmy, że w Kaletach jest wiele osób mających predyspozycje i chęć zostania liderem w swojej społeczności lokalnej, dla których działalność społecznikowska może być sposobem na realizację swoich pasji i ambicji. Jednak pozostają bierni, gdyż oprócz chęci i naturalnych predyspozycji, nie posiadają żadnych narzędzi i wiedzy, aby skutecznie podjąć działania na rzecz swojej społeczności i społeczność tę zaktywizować. Lider jest potrzebny w każdej społeczności. Rozpala w ludziach chęć do działania, uświadamia potrzeby, pozwala wierzyć w pomysły, które wydawały się nierealne. Liderzy lokalni to bardzo cenne jednostki, dzięki którym uruchamia się aktywność kulturalna i społeczna. Takie osoby trzeba wyszukiwać i wspierać.

- Przeprowadzone badanie wykazało, że jedną z najpilniejszych i najważniejszych spraw, które należy załatwić aby zwiększyć potencjał Miejskiego Domu Kultury, jest nawiązanie ścisłej współpracy z lokalnymi szkołami. Pozwoli to nie tylko rozwiązać problemy lokalowe MDK i aktywniej współpracować z lokalną społecznością, ale także ułatwi prowadzenie działań mających na celu włączanie dzieci i młodzieży w życie kulturalne miasta oraz prowadzenie tzw. polityki budowania widowni. Wskazane jest intensywne prowadzenie edukacji kulturalnej. Zadaniem edukacji kulturalnej jest m.in. uświadomienie młodemu, że cała sfera szeroko rozumianej działalności społeczno- kulturalnej, zarówno od strony biernego odbiorcy, jak też aktywnego twórcy, jest niezwykle ważnym elementem życia społecznego i intelektualnego. Naszą powinnością jest dać młodzieży możliwość jak najwcześniejszego wejścia w ten obszar życia, pomóc w otwarciu na różne wartości, zarazić bakcylem działania, interesowania się tym, co powstaje, co tworzą inni, zachęcić do własnej twórczości. Edukacja taka poszerza horyzonty. To szansa na odkrycie w sobie nowych pasji, na poznanie i wejście w zupełnie nieznaną świat. Zmienia się perspektywa, a lokalna społeczność staje się nam jeszcze bliższa. Głęboko wierzymy, że dzięki temu można nadać życiu sens. Ponadto jesteśmy przekonani, że poprzez edukację społeczno-kulturalną jesteśmy w stanie nie tylko rozwijać wrażliwość, ale też przekazać konkretną wiedzę. Wiedzę, dzięki której możemy dogłębniej analizować rzeczywistość. To bezcenne. Kultura i działalność społeczna może być również doskonałym pretekstem do animacji lokalnej. Działalność młodych społeczników jest fantastyczną okazją do wzbogacenia społeczności, do otwarcia jej na nowe wartości. Młodzi, znając lokalne realia i koloryt, są w stanie działać skuteczniej, trafniej odczytywać potrzeby mieszkańców, swobodniej angażować innych ludzi. Zarazić. Warto mieć takie osoby. Warto w nie inwestować.

- W trakcie badania ankietowego, wielu respondentów wskazało na potrzebę organizowania stałych spotkań z Dyrektorem Miejskiego Centrum Kultury, podczas których dochodziłoby do dyskusji na temat planów społeczno-kulturalnych MDK i oczekiwań ze strony społeczności Kalet. Spotkania takie byłyby bardzo cenną i pożądaną inicjatywą. Stanowiłyby formę konsultacji społecznych i ewaluacji inicjatyw już realizowanych oraz planowanych przez MDK. W konsekwencji, można by w optymalny sposób dostosować ofertę MDK do potrzeb i oczekiwań beneficjentów. Jest to niezwykle ważny aspekt działalności każdej instytucji kultury. Ważny nie tylko dla samej instytucji, ale również dla władz samorządowych. Prowadzenie działalności kulturalnej jest ustawowym obowiązkiem gminy. Obowiązek ten realizuje m.in. poprzez powołanie do życia różnego rodzaju instytucji kultury. Ma też obowiązek finansowania działalności tych instytucji, a biorąc pod uwagę, że są to finanse publiczne, finansowanie to musi być maksymalnie efektywne i racjonalne. Organizowanie spotkań z mieszkańcami, poświęconych szeroko rozumianej kulturze w mieście, przyczyni się do opracowania oferty MDK odpowiadającej potrzebom lokalnej społeczności, ułatwi rozwiązywanie bieżących problemów, da mieszkańcom możliwość uczestniczenia w budowaniu polityki kulturalnej miasta i poczucie odpowiedzialności za nią oraz pozwoli zoptymalizować wykorzystanie posiadanych środków finansowych.